

Warszawa, dnia 9 stycznia 2024 r.

BAS-WAP/WASiE/WAZSP-400/23

11.01.2024
DS.1700.2.2024
10.01.2024

Pan Minister
Dariusz Salamonczyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Ocena Skutków Regulacji
zawartej w rządowym projekcie ustawy o szczególnych rozwiązaniach
służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024
(druk sejmowy nr 142)

I. Jaki problem jest rozwiązywany?

Rozwiązania zawarte w przedłożonym projekcie ustawy o budżecie są związane z koniecznością ustawowych zmian mających na celu m.in. stworzenie materialnych podstaw prawnych pozwalających na efektywne wydatkowanie środków i skuteczne realizowanie zadań publicznych przez państwo, jak również ograniczenie niektórych wydatków budżetu państwa. Projekt ustawy zawiera przepisy dostosowujące regulacje prawne zawarte w wybranych ustawach do projektu ustawy budżetowej na rok 2024. Projektowane zmiany ustawowe są niezbędne dla prawidłowej realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 i są z nią nierozzerwalnie związane.

II. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt ustawy zakłada utrzymanie na poziomie przyjętym w budżecie na rok 2023 podstawy wymiaru, służącej do ustalania wynagrodzenia dla osób zatrudnionych w podmiotach podlegających przepisom ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm.), tj. wynagrodzeń członków organów zarządzających i

organów nadzorczych, a także wybranych postanowień umów zawieranych z członkami organów zarządzających w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, a także państwowych i komunalnych osób prawnych.

W projekcie ustawy proponuje się utrzymanie na poziomie przyjętym w budżecie na rok 2023 maksymalnych wynagrodzeń osób wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 2136).

W projekcie ustawy proponuje się zamrożenie kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe. Zgodnie z art. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2692), osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe są pracownikami państwowej sfery budżetowej, objętymi mnożnikowymi systemami wynagrodzeń. Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 i 3 ww. ustawy, w ustawie budżetowej na dany rok ustala się: kwoty bazowe i średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. W 2024 r. nie przewiduje się waloryzacji kwoty bazowej osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, stanowiącej podstawę do ustalania wysokości wynagrodzeń tych osób, co oznacza, że pozostanie ona w wysokości dotychczasowej. W 2024 r. nie przewiduje się podwyżek wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, tak jak w przypadku pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej zatrudnionych na zasadach ogólnych, objętych przepisami ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, dla których w 2024 r. planowany jest wzrost kwot bazowych o 20%. W konsekwencji tego rozwiązania nie nastąpi również automatyczny wzrost uposażenia posłów i senatorów, które odpowiada 80% wysokości wynagrodzenia podsekretarza stanu, ustalonego na podstawie przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, z wyłączeniem dodatku z tytułu wysługi lat (przysługującego zgodnie z przepisami art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1339, ze zm.)).

W projekcie ustawy zaproponowano zwiększenie wysokości wynagrodzenia średniego nauczycieli początkujących, ustalanego na podstawie art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 984, ze zm.) o 2,308% gwarantując tym samym wzrost wynagrodzenia średniego tych nauczycieli o 33%, tj. o 1 576,72 zł. Ponadto, projekt ustawy zakłada zwiększenie limitu wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań jednostek samorządu terytorialnego w związku z planowanym wzrostem wynagrodzeń nauczycieli przedszkoli oraz zwiększeniem środków na wypłatę odpraw dla nauczycieli, którzy zdecydują się skorzystać z nowych rozwiązań w zakresie emerytury.

W projekcie ustawy – w celu uniknięcia podwójnego finansowania uczniów będących obywatelami Ukrainy z Funduszu Pomocy oraz ze środków pochodzących z dotacji celowej na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego – proponuje się wyłączenie finansowania wskazanej grupy uczniów ze środków pochodzących z dotacji celowej. Podobna reguła będzie miała zastosowanie do uczniów będących obywatelami Ukrainy w ramach części oświatowej subwencji ogólnej, podlegającej podziałowi algorytmicznemu.

Ponadto, projekt ustawy proponuje przyjęcie rozwiązania w zakresie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 742, ze zm.), na podstawie którego możliwe będzie zaliczenie w 2024 r. wydatków przeznaczonych na kształcenie w uczelniach wojskowych studentów studiów stacjonarnych i doktorantów będących osobami cywilnymi do wydatków obronnych, co oznacza, że środki te będą przyznawane z części budżetowej, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej w ramach działu „szkolnictwo wyższe i nauka”, w ramach limitu wydatków obronnych.

Projekt ustawy zakłada wyłączenie stosowania art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.) do ustawy budżetowej na rok 2024 w odniesieniu do wydatków w ramach wspólnej polityki rolnej. Rozwiązanie to wynika ze specyfiki rozliczania środków w ramach pierwszego i drugiego filaru wspólnej polityki rolnej.

Projekt ustawy zawiera rozwiązania dotyczące Kancelarii Prezydenta RP, które mają na celu uelastycznienie dysponowania środkami, przy realizacji zadań

inwestycyjno-remontowych, w obiektach zabytkowych, będących w dyspozycji Kancelarii Prezydenta RP. Ponadto, zawiera on zmiany dotyczące Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, które umożliwią przekazanie z budżetu państwa środków na sfinansowanie w 2024 r. niezbędnych prac związanych z remontem, modernizacją oraz wyposażeniem mienia stanowiącego wyposażenie lub przekazanego w użyczenie instytucji gospodarki budżetowej – Centrum Obsługi Administracji Rządowej.

W projekcie ustawy proponuje się również regulacje umożliwiające, jak i określające źródło nabywania lub obejmowania przez Skarb Państwa akcji w spółkach przez Fundusz Reprywatyzacji. Należy wskazać, iż projekt ustawy w szczególności przewiduje, że w 2024 r. minister właściwy do spraw budżetu może, na wniosek ministra właściwego do spraw transportu, przekazać PKP Polskim Liniom Kolejowym SA. skarbowe papiery wartościowe o łącznej wartości nominalnej do 1.300 mln zł z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego; akcje z podwyższonego kapitału zakładowego obejmie Skarb Państwa. Zgodnie z założeniami projektu ustawy pozyskane środki finansowe z tytułu skarbowych papierów wartościowych będą mogły być przeznaczone na finansowanie inwestycji realizowanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe SA w ramach programów wieloletnich, o których mowa w przepisach ustawy o finansach publicznych, a ponadto będą mogły być wykorzystane na projekty określone w uchwale Rady Ministrów zmieniającej uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032).

W projekcie ustawy wprowadzano również regulację dającą możliwość przeznaczenia środków Funduszu Kolejowego, które zgodnie z art. 3 ust. 3h ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o Funduszu Kolejowym (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 21, ze zm.) są przeznaczane na realizowane przez PKP PLK SA inwestycje kapitałowe, na dofinansowanie bieżącej działalności zarządcy infrastruktury kolejowej, o której mowa w art. 38a ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o transporcie kolejowym (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1786, ze zm.).

W 2024 r. umożliwia się także przekazanie skarbowych papierów wartościowych dla podmiotów szkolnictwa wyższego i nauki o wartości nominalnej do ok. 2,2 mld zł oraz przedsiębiorstwu, o którym mowa w art. 5f ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz.U. z 2022 r. poz.

1309), na podwyższenie kapitału zakładowego tego przedsiębiorstwa, jeżeli jest to niezbędne do realizacji jego zadań określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, z tym że wartość nominalna wyemitowanych skarbowych papierów wartościowych na ten cel nie może przekroczyć kwoty 7 mld zł.

Ponadto, w projekcie ustawy przewidziano podstawę do przeznaczenia skarbowych papierów wartościowych na finansowanie świadczeń gwarantowanych, o których mowa w art. 5 pkt 35 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 2561, ze zm.), obejmujących świadczenia opieki zdrowotnej z zakresu: 1) opieki psychiatrycznej świadczeniobiorców do 18 roku życia; 2) leczenia szpitalnego, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, programów lekowych lub rehabilitacji leczniczej w części dotyczącej diagnostyki chorób rzadkich lub leczenia chorób rzadkich świadczeniobiorców do 18 roku życia; 3) leczenia szpitalnego lub ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w części dotyczącej diagnostyki onkologicznej lub leczenia onkologicznego świadczeniobiorców do 18 roku życia; 4) leczenia szpitalnego lub ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w części dotyczącej diagnostyki onkologicznej lub leczenia onkologicznego pozostałych świadczeniobiorców, w kwocie nieprzekraczającej 3 mld zł.

W projekcie ustawy wprowadzono także mechanizm, który będzie umożliwiał realizację ważnych zadań publicznych przez państwowe osoby prawne poprzez podwyższenie funduszu lub kapitału na polecenie Prezesa Rady Ministrów.

Ponadto, projekt ustawy – w celu szybkiego i efektywnego przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych, epidemii, społeczno-gospodarczych inflacji oraz zdarzeniom bezpośrednio zagrażającym bezpieczeństwu państwa związanym z sytuacją geopolityczną – zakłada wprowadzenie mechanizmu uelastyczniającego budżet. Zaproponowany mechanizm tworzenia rezerwy celowej oraz sposób pozyskiwania środków na ten cel (blokady wolnych środków budżetowych) pozwolą w sposób celowy i szybki przeciwdziałać ww. zagrożeniom.

Zgodnie z przedłożonym projektem ustawy „W roku 2024 środki, o których mowa w art. 49 ust. 2c ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. z 2023 r. poz. 589 i 2029),

przekazuje się do Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1393, 1681 i 2760), w kwocie nie wyższej niż 2 265,31 mln zł.”. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazuje się, że: „Środki te stanowią przychód ww. państwowego funduszu celowego i są przeznaczane na realizację zadań, o których mowa w art. 23 ustawy (...) o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych, w tym wypłaty rekompensat. W latach 2020-2021 ustawa o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych limitowała kwotowo wysokość środków przekazywanych do Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji. Podobne ograniczenie planuje się wprowadzić w 2024 roku. Proponuje się, aby do Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji zostały przekazane środki uzyskane ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji w kwocie nie wyższej niż 2 265,31 mln zł. Analiza planów finansowych ww. funduszu (w tym projektu planu na 2024 rok) wskazuje, że pochodząca ze środków uzyskanych ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji kwota w wysokości 2 265,31 mln zł będzie wystarczająca, aby umożliwić pokrycie kosztów ustawowych zadań Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji, natomiast środki pozostałe po wprowadzeniu ograniczenia dot. art. 49 ust. 2c ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych zwiększą dochody budżetu państwa w 2024 r.”.

Projekt ustawy – w odniesieniu do Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (dalej: RARS) – zakłada wyłączenie w 2024 r. stosowania art. 21 ust. 6 oraz art. 52 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w przypadku zmiany planu finansowego RARS wynikającej z realizacji zadań związanych z likwidacją rezerw strategicznych, których utworzenie zostało sfinansowane z pożyczki ze środków budżetu państwa, o której mowa w art. 33 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1772, ze zm.), co umożliwi realizację tych zadań.

Ponadto, w planie finansowym RARS na 2024 r. w stanie środków pieniężnych na początek roku wykazano m.in. środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (dalej: RFRD) na utworzenie i utrzymywanie rezerw, na wniosek ministra ds. energii,

przekazane na podstawie art. 113b ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 103, ze zm.). Zgodnie z przepisami, do RFRD powinny być dokonywane przez RARS wpłaty środków pochodzących ze sprzedaży zlikwidowanych rezerw sfinansowanych uprzednio ze środków RFRD, przewidziano także możliwość przekazania środków z budżetu państwa (art. 113b ust. 5-8 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa), w sytuacji gdy wysokość środków uzyskanych ze sprzedaży byłaby niższa niż wysokość środków RFRD przeznaczonych na utworzenie, utrzymywanie oraz likwidację rezerw strategicznych. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazuje się, że: „biorąc pod uwagę potrzeby realizacji zadań finansowanych ze środków RFRD w 2024 r. oraz zgłoszone przez Ministra Infrastruktury dodatkowe potrzeby na 2024 r. w zakresie finansowania zadań kolejowych, a także ograniczone możliwości zwiększenia wydatków z budżetu państwa, niezbędne jest utworzenie podstawy prawnej zapewniającej, aby niewykorzystane przez RARS środki wróciły w 2024 roku na rachunek RFRD (nie później niż do dnia 15 marca 2024 roku) w postaci wpłaty dokonanej przez RARS. (...) Wpłata otrzymana z RARS spowoduje, że w 2024 roku o tę kwotę zostanie pomniejszona planowana z budżetu państwa, z części budżetowej, której dysponentem jest minister właściwy do spraw transportu, wpłata do RFRD. Uwolnione w ten sposób środki z budżetu państwa będą mogły być przesunięte na realizację innych zadań Ministra Infrastruktury – w szczególności z zakresu kolejnictwa – zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami. Kwota dokonanej wpłaty obniżałaby wysokość wpłaty dokonywanej do RFRD przez ministra właściwego do spraw transportu zgodnie z art. 113b ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, gdyż już nastąpi zwrot tych środków do RFRD na podstawie niniejszej ustawy”.

W związku ze zniesieniem państwowej służby hydrogeologicznej i włączeniem jej zadań do państwowej służby geologicznej na mocy ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 2029, ze zm.) w 2024 r. wprowadza się limit wydatków budżetu państwa na finansowanie poszczególnych służb państwowych, tj. państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, państwowej służby do spraw bezpieczeństwa

budowli piętrzących, których wydatki będzie monitorował minister właściwy do spraw gospodarki wodnej oraz państwowej służby geologicznej, której wydatki będzie monitorował minister właściwy do spraw środowiska. Wprowadzenie zasad monitorowania wydatków ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia prawidłowości wydatkowania środków publicznych, gdyż nie jest możliwa sytuacja, w której minister właściwy do spraw gospodarki wodnej monitorowałby wydatkowanie środków przez dysponenta części 41 – środowisko. Podwyższenie ustalonej wysokości limitu na funkcjonowanie ww. służb państwowych jest niezbędne, gdyż pozostawienie limitów w obecnie obowiązujących kwotach oznaczałoby konieczność finansowania ww. służb państwowych w 2024 r. na poziomie niższym niż w 2023 r.

W zakresie Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (dalej: FRPA), w projekcie ustawy proponuje się wyłączenie w 2024 r. stosowania art. 9 ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2464, ze zm.). Istotą regulacji tej jest to, że w 2024 r. środki pozostające na rachunku bankowym FRPA, według stanu na koniec roku 2023, nie będą przekazywane do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, lecz zostaną przekazane – obok przewidzianej w budżecie kwoty 1 000 mln. zł dofinansowania – na realizację zadań Funduszu.

Projekt ustawy zakłada przedłużenie na rok 2024 finansowania 429 etatów urzędników sądowych przyznanych na czas oznaczony na realizację ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 904, ze zm.).

Projekt ustawy proponuje utrzymanie w 2024 r. zawieszenia wypłat dodatku energetycznego, o którym mowa w art. 5c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1385, ze zm.) z uwagi na wprowadzenie ustawą z dnia 7 grudnia 2023 r. o zmianie ustaw w celu wsparcia odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła (Dz.U. z 2023 r. poz. 2760), kompleksowych mechanizmów osłonowych w zakresie kosztów energii na 2024 r. dla gospodarstw domowych. Należy wskazać, iż dodatek energetyczny nie był również wypłacany w 2023 r. i nie stanowił istotnego wsparcia dla odbiorców energii.

Mając na względzie obszerny zakres szczegółowych rozwiązań zawartych w analizowanym projekcie ustawy o budżecie należy wskazać, iż w ocenie zostały wskazane najważniejsze rozwiązania.

III. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na zakres materii regulowanej projektem ustawy, która ma charakter uzupełniający w stosunku do projektu ustawy budżetowej na rok 2024, nie ma konieczności dokonywania analizy porównawczej rozwiązań przyjętych w innych państwach.

IV. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Projekt oddziałuje na:

- Nauczycieli (60 609 etatów – średnioroczna liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach oraz 98 998 etatów nauczycieli początkujących w 2024 r.), z uwagi na objęcie nauczycieli przedszkoli planowanym wzrostem wynagrodzeń o 30% oraz zapewnienie zwiększenia wynagrodzeń nauczycieli początkujących o co najmniej 1 500 zł¹.

- Zatrudnionych w podmiotach podlegających przepisom ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami², z uwagi na utrzymanie na poziomie przyjętym w budżecie na rok 2023 podstawy wymiaru (w wysokości 4 403,78 zł), służącej do ustalania wynagrodzenia, jak również na osoby wymienione w art. 2 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi³, z powodu utrzymania ich maksymalnych wynagrodzeń na poziomie przyjętym w budżecie 2023

¹ Wysokość kwoty bazowej dla nauczycieli ujętej w art. 9 ust. 2 projektu ustawy budżetowej na rok 2024 generuje wzrost wynagrodzenia średniego nauczycieli od 1 stycznia 2024 r. o 30%, co w przypadku nauczycieli początkujących nie przekłada się na zapowiadany wzrost wynagrodzenia średniego co najmniej o 1500 zł. W związku z powyższym zaproponowano dodanie do projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 przepisu zwiększającego wysokość wynagrodzenia średniego nauczycieli początkujących, ustalanego na podstawie art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela o 2,308%, gwarantując tym samym wzrost wynagrodzenia średniego tych nauczycieli o 1576,72 zł. Koszt tej zmiany jak wskazała Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów H. Majszczyk na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych w dniu 3.01.2024 r. szacowany jest na ok. 280 mln zł.

² Dz.U. z 2020 r. poz. 1907.

³ Dz.U. z 2019 r. poz. 2136.

r.⁴ Ponadto, oddziałuje na osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, z uwagi na nieprzewidywanie dla nich waloryzacji kwoty bazowej, stanowiącej podstawę do ustalania ich wynagrodzeń.⁵

- Jednostki samorządu terytorialnego – JST (tj. 16 województw, 314 powiatów i 2477 gmin, w tym 302 gminy miejskie, 662 gminy miejsko-wiejskie i 1513 gminy wiejskie, z uwagi na zmiany w strukturze dochodów JST w zakresie subwencji rozwojowej oraz udziałów w CIT, a także dotacji w zakresie wychowania przedszkolnego⁶.

- Uczelnie publiczne (10), z uwagi na możliwość sfinansowania piątego roku realizacji programu Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza oraz uczelnie uprawnione do finansowania na zasadach określonych dla uczelni publicznej na podstawie odrębnych przepisów (98), z uwagi na możliwość wzmocnienia ich potencjału dzięki możliwości przekazania skarbowych papierów wartościowych (dalej: SPW) o wartości do prawie 2,2 mld zł⁷.

- Odbiorców wrażliwych energii elektrycznej, beneficjentów dodatku mieszkaniowego (239 920 gospodarstw domowych), z uwagi na ich ochronę dzięki wprowadzeniu innych mechanizmów osłonowych w zakresie kosztów energii na rok 2024⁸.

⁴ Brak danych o ilości takich osób. Zob. art. 1 i 3 projektu ustawy o budżecie państwa.

⁵ Rozwiązanie to ma charakter techniczny w celu zachowania spójności przepisów, gdyż w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 przewidziano, że średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe wynosi 100%. Zob. art. 31 projektu ustawy o budżecie państwa.

Brak jest możliwości precyzyjnego wskazania liczby takich osób (są tu m.in. posłowie, senatorowie, Prezes RM, ministrowie, wiceministrowie, Prezydent RP, Prezesi: NIK, SN, NSA, TK, UODO, IPN, NBP, szef KBW czy wojewodowie). Ale jest ich więcej niż 1 tysiąc.

Zob. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20230000624/O/D20230624.pdf>

Zamrożenie kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe ogranicza też możliwości zwiększania niektórych wydatków, które są określone/relacjonowane w obowiązującym prawie do kwoty bazowej osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, np.: maksymalne wynagrodzenie pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru (członków zarządu JST, wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, a także starostów i wicestarostów oraz marszałków województw i wicemarszałków), diety radnych i wynagrodzenie osób wchodzących w skład Państwowej Komisji Wyborczej.

⁶ Zob. art. 18-20, 27-29, 32, 34 i 39 projektu ustawy o budżecie państwa oraz uzasadnienie ich dotyczące.

⁷ Zob. art. 8 projektu ustawy o budżecie państwa.

Zwrócić należy także uwagę na art. 36 przewidujący zmiany w zakresie wynagrodzeń egzaminatorów. Proponuje on zwiększenie limitu na 2024 r. określonego w art. 137 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw z 275 mln do 358 mln zł, tj. o 30,2%.

⁸ Zob. art. 38 projektu ustawy o budżecie państwa. Ustawą z dnia 7 grudnia 2023 r. o zmianie ustaw w celu wsparcia odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła wprowadzono kompleksowe

- Narodowy Fundusz Zdrowia (16 oddziałów i centrala) dzięki utworzeniu podstawy prawnej do finansowania zadań w wyniku przekazania SPW na finansowanie świadczeń oraz na świadczeniodawców: realizujących świadczenia z zakresu leczenia szpitalnego (867), realizujących świadczenia z zakresu leczenia szpitalnego - chemioterapia (107), realizujących świadczenia z zakresu leczenia szpitalnego - programy lekowe (467), realizujących świadczenia z zakresu opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (1350), z uwagi na udzielanie świadczeń, a także świadczeniobiorców (ok. 38 mln osób) – potencjalni odbiorcy świadczeń⁹.

- Prezesa Rady Ministrów (1), z powodu umożliwienia przekazania SPW na realizację ważnych zadań publicznych, a także w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem klęskom żywiołowym i usuwaniem ich skutków oraz przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków epidemii oraz zagrożeniom społeczno-gospodarczym związanym z inflacją oraz przeciwdziałaniem zdarzeniom bezpośrednio zagrażającym bezpieczeństwu państwa związanym z sytuacją geopolityczną oraz usuwaniem ich skutków.¹⁰

- Państwową służbę hydrologiczno-meteorologiczną, państwową służbę do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących i państwową służbę geologiczną. (3 służby państwowe), w tym: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy i Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy), z uwagi na zmiany w zakresie limitu finansowania¹¹.

- Spółki objęte systemem wsparcia – Polska Grupa Górnicza S.A., Tauron Wydobycie S.A., Węgllokoks Kraj Sp. z o.o. (3), z uwagi na podwyższenie kapitału zakładowego przedsiębiorstw górniczych¹².

mechanizmy osłonowe w zakresie kosztów energii na 2024 r. dla gospodarstw domowych. Wobec tego uznano za zasadne utrzymanie w 2024 r. zawieszenia wypłat dodatku energetycznego, o którym mowa w art. 5c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.). Dodatek energetyczny nie był również wypłacany w 2023 r. i nie stanowił istotnego wsparcia dla odbiorców energii.

⁹ Art. 14 projektu ustawy o budżecie umożliwia przekazanie skarbowych papierów wartościowych o wartości do 3 mld zł dla NFZ na opiekę psychiatryczną, choroby rzadkie i leczenie onkologiczne.

¹⁰ Art. 26 projektu ustawy o budżecie wprowadzający nowy mechanizm tworzenia rezerwy celowej oraz sposób pozyskiwania środków (blokady wolnych środków budżetowych).

¹¹ Art. 37 projektu ustawy o budżecie.

¹² Zgodnie z art. 13 projektu ustawy o budżecie w roku 2024 minister właściwy do spraw budżetu może przekazać ministrowi właściwemu do spraw gospodarki złożami kopalin, na jego wniosek, skarbowe papiery wartościowe celem ich przekazania przedsiębiorstwu, o którym mowa w art. 5f ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, na podwyższenie

- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (1) - utworzenie podstawy prawnej do otrzymania wpłaty w wysokości do 500 mln zł z Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych¹³. Ograniczenie wysokości wpłaty z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych – FRPA (w 2024 r. środki pozostające na rachunku bankowym FRPA nie będą przekazywane na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg).

- Fundusz Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji (1), z uwagi na propozycję, aby do funduszowi zostały przekazane środki uzyskane ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji w kwocie nie wyższej niż 2,26 mld zł¹⁴.

- Szefa Kancelarii Prezydenta RP (1), z powodu możliwości dokonywania przeniesień wydatków na realizację prac inwestycyjno-remontowych w obiektach zabytkowych¹⁵.

- Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (1) - przekazanie i rozliczenie dotacji przekazanej do Centrum Obsługi Administracji Rządowej (daje to możliwość sfinansowania niezbędnych prac remontowych, modernizacyjnych, zakupu wyposażenia)¹⁶.

- Ministra Finansów (1) – z uwagi na zmiany w zakresie OFE¹⁷ i przygotowanie projektu ustawy budżetowej.

kapitału zakładowego tego przedsiębiorstwa, jeżeli jest to niezbędne do realizacji jego zadań, z tym że wartość nominalna wyemitowanych SPW nie może przekroczyć kwoty 7 mld zł.

¹³ Zob. art. 23-24 projektu ustawy o budżecie oraz uzasadnienie do tych przepisów.

¹⁴ Art. 21 projektu ustawy o budżecie. Z uzasadnienia wynika, iż w latach 2020–2021 ustawa o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych limitowała kwotowo wysokość środków przekazywanych do Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji. Podobne ograniczenie będzie funkcjonować w 2024 r. Proponuje się, aby do tego funduszu zostały przekazane środki uzyskane ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji w kwocie nie wyższej niż 2 265,31 mln zł. Analiza planów finansowych ww. funduszu wskazuje, że kwota ta będzie wystarczająca, aby umożliwić pokrycie kosztów ustawowych zadań tego funduszu, natomiast środki pozostałe po wprowadzeniu ograniczenia (dot. art. 49 ust. 2c ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych) zwiększą dochody budżetu państwa w 2024 r.

¹⁵ Art. 16 projektu ustawy o budżecie.

¹⁶ Art. 17 projektu ustawy o budżecie.

¹⁷ Art. 5 projektu ustawy o budżecie umożliwia finansowanie rekompensat składek przekazywanych na rzecz OFE w ramach wydatków budżetu państwa w roku 2024. Spowoduje, że dotacja przekazywana przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych będzie przeznaczona także na finansowanie przedmiotowych rekompensat. Rozwiązanie to jest konsekwencją ujęcia w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 środków przeznaczonych na te rekompensaty w wydatkach, które do roku 2018 były ujmowane w rozchodach budżetu państwa. Przyjęte rozwiązanie jest analogiczne jak w latach 2019–2023 i zmierza do wyeliminowania wątpliwości odnośnie do zasad klasyfikowania środków z tytułu przekazania składek do OFE. Zmiana ta nie ma wpływu na wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych wg metodologii ESA 2010.

- Fundusz Reprywatyzacji (1) - umożliwienie nabywania lub obejmowania przez Skarb Państwa, akcji w spółkach¹⁸.

- Fundusz Kolejowy (1) – umożliwienie dofinansowania w roku 2024 zadań kolejowych ze środków tego funduszu.¹⁹

- PKP PLK S.A. (1) - z uwagi na dofinansowanie działalności zarządcy infrastruktury kolejowej. Ewentualne zapewnienie finansowania inwestycji realizowanych przez PKP PLK SA w ramach programów wieloletnich²⁰.

- Ministerstwo Cyfryzacji (1) - zapewnienie możliwości finansowania rządowego Programu pod nazwą Krajowe Ramy Wspierania Strategicznych Inwestycji Półprzewodnikowych²¹.

- Ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej oraz Krajową Szkołę Administracji Publicznej (2) z uwagi na możliwość zlecenia szkoleń dla pracowników ministerstw i urzędów centralnych oraz innych osób zaangażowanych w przygotowania do sprawowania prezydencji przez Polski w Radzie UE.²²

- Urzędników sądowych, z uwagi na utrzymanie w 2024 roku 429 etatów, które miały być przedłużone jedynie do końca 2023 r. ²³

¹⁸ Art. 10 projektu ustawy o budżecie wprowadza regulację umożliwiającą przekazanie w 2024 r. Funduszowi Reprywatyzacji skarbowych papierów wartościowych (których wartość nie może przekroczyć 10 mld zł), natomiast art. 30 przewiduje przedłużenie okresu (do końca 2024 r.), w którym środki tego Funduszu będą mogły być przeznaczane na nabywanie lub obejmowanie przez Skarb Państwa, akcji w spółkach.

¹⁹ Szacowana kwota, jaka może zostać przeznaczona na dofinansowanie wydatków bieżących zarządcy infrastruktury kolejowej wynosi 470 mln zł. Zob. art. 22 i 33 projektu ustawy o budżecie.

²⁰ Art. 11 projektu ustawy o budżecie przewiduje, że w 2024 r. minister właściwy do spraw budżetu, na wniosek ministra właściwego do spraw transportu, może przekazać PKP Polskim Liniom Kolejowym SA skarbowe papiery wartościowe o łącznej wartości nominalnej 1,3 mld zł z przeznaczeniem na podwyższenie ich kapitału zakładowego. Środki uzyskane z tego tytułu będą mogły być przeznaczone wyłącznie na finansowanie inwestycji realizowanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe SA w ramach programów wieloletnich.

²¹ Art. 12 projektu ustawy o budżecie przewiduje się przekazanie ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji skarbowych papierów wartościowych o wartości nieprzekraczającej 3,5 mld zł, co pozwoli na sfinansowanie ww. programu w 2024 r. Realizacja wskazanego programu będzie następować na podstawie umów z inwestorami i stanowi pomoc publiczną, która może być udzielona pod warunkiem jej zatwierdzenia przez Komisję Europejską, zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

²² Art. 25 projektu ustawy o budżecie.

²³ Art. 35 projektu ustawy o budżecie. Uzasadnia się to m.in. stałym wzrostem wpływu spraw z zakresu ksiąg wieczystych innych niż wynikające z ustawy przekształceniowej.

V. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy projekt nie był poddany konsultacjom społecznym.

VI. Wpływ na sektor finansów publicznych

Projektowana ustawa będzie wywierać wpływ na sektor finansów publicznych. Z jednej strony spowoduje wzrost dochodów sektora o kwotę 2,7 mld zł²⁴ i wzrost wydatków o blisko 3 mld zł²⁵. To oznacza zwiększenie deficytu sektora finansów o kwotę 0,3 mld zł. Złożą się na to dodatnie salda budżetu państwa (1,5 mld zł) i JST (2,7 mld zł) oraz ujemne salda Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji (4 mld zł) i Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (0,5 mld zł).

Warto jednak zauważyć, iż przekazanie różnym podmiotom SPW oznacza zwiększenie długu publicznego.

W odniesieniu do kwestii szczegółowych dotyczących wpływu projektowanych rozwiązań – zob. ocena skutków regulacji dołączona do projektu, s. 6-8.

Warto też dodać, iż w trakcie pierwszego czytania projektu ustawy w Komisji Finansów Publicznych w dniu 3 stycznia br. powstał problem związany z art. 1 i 2 projektu²⁶. Biuro Legislacyjne Kancelarii Sejmu (BL) wskazało, na poważne wątpliwości co do ich zgodności z konstytucją²⁷ i sugerowało skreślenie tych

²⁴ W tym zwiększenie dochodów budżetu państwa o 4 mld zł i dochodów JST o 2,7 mld zł oraz zmniejszenie dochodów Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji - o 4 mld zł.

²⁵ W tym zwiększenie wydatków budżetu państwa o prawie 2,5 mld zł i Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych o 0,5 mld zł.

²⁶ Przewidującymi: po pierwsze utrzymanie na poziomie przyjętym w budżecie na rok 2023 podstawy wymiaru (w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r., ogłoszonego przez Prezesa GUS, tj. w wysokości 4 403,78 zł), służącej do ustalania wynagrodzenia dla osób zatrudnionych w podmiotach podlegających przepisom ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami, tj. wynagrodzeń członków organów zarządzających i organów nadzorczych, a także wybranych postanowień umów zawieranych z członkami organów zarządzających w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, a także państwowych i komunalnych osób prawnych. Po drugie, zaś utrzymanie na poziomie przyjętym w budżecie na rok 2023 maksymalnych wynagrodzeń osób wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, tj. ustalanie maksymalnych wysokości wynagrodzenia miesięcznego dla osób wymienionych w ww. przepisie przez przyjęcie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2020 r., ogłaszanego przez Prezesa GUS (tj. 5 655,43 zł).

²⁷ W tym zgodności z art. 2 Konstytucji w odniesieniu do zasad przyzwoitej legislacji, zasady pewności prawa, zasady bezpieczeństwa prawnego, zaufania obywateli do państwa i stanowionego prawa.

przepisów. Wątpliwości te wzięły się z późnego procedowania projektu (w 2024 r.). Zdaniem BL następuje ingerencja w uprawnienia osób fizycznych, które zyskują od 1 stycznia 2024 uprawnienia do wynagrodzenia, którego podstawę stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kw. roku poprzedniego²⁸, a w proponowanych przepisach jest mowa o utrzymaniu na poziomie przyjętym w budżecie na rok 2023 podstawy wymiaru. Przepisy te zostały jednak przyjęte przez Komisję (zasugerowano bowiem przygotowanie poprawki na II czytanie projektu w celu usunięcia wątpliwości)²⁹.

W trakcie I czytania zgłoszona została też poprawka do art. 29³⁰, która wiąże się z tym, że w ustawie o finansowaniu zadań oświatowych występują ograniczenia dotyczące zwiększenia dotacji dla szkół nie samorządowych, a w związku z zaplanowaniem 30% podwyżek dla nauczycieli może się okazać, że niektóre JST nie były by w stanie przekazać szkołom dotacji w odpowiedniej wysokości, stąd konieczne staje się dokonanie zmian dotychczasowych limitów³¹. Ustawodawca nie przewidywał, że tak mocno może wzrosnąć dotacja dla JST. Ponadto zapowiedziano złożenie poprawki w II czytaniu dotyczącej skreślenia art. 31 (przepis ma wg BL charakter informacyjny nie normatywny i jest de facto potwierdzeniem, że poziom waloryzacji kwot bazowych jest ujęty w ustawie budżetowej). Propozycja skreślenia art. 31 projektu ustawy nie jest zasadna bowiem przepis ten (zmieniający ustawę z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 2692)) tworzy podstawę prawną do braku waloryzacji wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska w państwie. Ustawa budżetowa nie tworzy takiej podstawy. Podobny przepis (art. 44) był zawarty w ustawie z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz.U. z 2022 r. poz. 2666)³².

²⁸ Tj. w kwocie 6 965,84 zł

²⁹ W odniesieniu do art. 2 Minister H. Majszyk przypomniała, iż przepis ten nie dotyczy podwyżek, które mają być dokonane „z automatu”. Art. 8 obowiązującej ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi ustanawia maksymalne kwoty, jakie mogą być stosowane przy kształtowaniu wynagrodzeń osób o których mowa w tej ustawie.

³⁰ przez pos. K. Szumilas.

³¹ Poprawka dotycząca art. 29 stanowi, że *W roku 2024 do dotacji, o których mowa w art. 15–21, art. 25 ust. 1–4 i 8, art. 26 ust. 1, 2 i 8, art. 28–30, art. 31 ust. 1, art. 40 i art. 41 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, nie stosuje się przepisu art. 43 ust. 5 tej ustawy.*

³² <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20220002666/U/D20222666Lj.pdf>

VII. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Projektowane regulacje nie będą miały wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, aczkolwiek umożliwią zasilenie finansowe przedsiębiorstw górniczych, a także przyczynią się do korzystnych zmian w strukturze dochodów JST m.in. w zakresie subwencji rozwojowej.

Regulacje te mogą pośrednio wywrzeć korzystny wpływ na gospodarstwa domowe, w których znajdują się dzieci i młodzież z uwagi na poprawę sytuacji finansowej nauczycieli (podwyżki wynagrodzeń), a także z powodu zwiększenia środków na opiekę psychiatryczną, choroby rzadkie i leczenie onkologiczne.

VIII. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Przedmiotowy projekt nie prowadzi do zmiany obciążeń regulacyjnych, w tym obowiązków informacyjnych.

IX. Wpływ na rynek pracy

Projekt nie będzie miał co do zasady, wpływu na rynek pracy.

X. Wpływ na pozostałe obszary

Projekt ustawy może oddziaływać na:

- środowisko naturalne m.in. z uwagi na wzmocnienie przedsiębiorstw górniczych oraz z powodu wprowadzenia możliwości utworzenia nowej rezerwy celowej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwaniem ich skutków, a także na przeciwdziałanie zdarzeniom bezpośrednio zagrażającym bezpieczeństwu państwa związanym z sytuacją geopolityczną oraz usuwaniem ich skutków.

- mienie państwowe, z uwagi na wzrost wartości użytkowej majątku stanowiącego własność Skarbu Państwa.

XI. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa będąca przedmiotem projektu wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 1 stycznia 2024 r.

XII. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

W przypadku przedmiotowego projektu nie przewidziano ewaluacji, albowiem rozwiązania mają charakter czasowy.

XIII. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

W przypadku przedmiotowego projektu nie dołączono załączników.

Autorzy:

dr Jolanta Waszczuk-Napiórkowska (pkt I, II, V, VIII, XI, XII, XIII)
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

dr Dobromir Dziewulak (pkt III)
specjalista ds. międzynarodowych
w Biurze Analiz Sejmowych

Zofia Szpringer (pkt IV, VI, VII, IX, X)
naczelnik wydziału

Akceptował:
Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

Deskryptory bazy REX: projekt ustawy, budżet, budżet-wykonanie, budżet Państwa.

Weryfikacja: pkt IV, VI, VII, IX, X – Kamilla Kurczewska

Weryfikacja: pkt I, II, V, VIII, XI, XII, XIII – Adam Karczmarek

Weryfikacja: pkt III – Dobromir Dziewulak